

De beide Kersdagen

OP

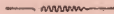
SUMATRA.

Een verhaal voor groote en kleine kinderen

DOOR

W. F. BETZ,

Zendingleeraar van Boengabondur.

HARDERWIJK,

H. A. BERENDS.

Prijs 10 Ct., 25 Ex. f 2,25, 100 Ex. f 6,50

DE BEIDE KERSDAGEN

OP

SUMATRA.

Voor en aler ik mijne geschiedenis begin, dien ik u eene kleine beschrijving te geven van het land, waar de gebeurtenis, die ik u wensch mede te deelen, plaats vond.

Dat land heet Sumatra, doch het is een eiland. Wat een eiland is, zal de meester u zeker wel gezegd hebben, niet waar? Het is een land, dat rondom in water ligt.

Dit eiland dan, is zeer groot en beslaat eene oppervlakte van wel 7300 vierkante mijlen. En, naar men zegt, heeft het $3\frac{1}{2}$ millioen bewoners; maar, lieve kinderen! ik geloof niet dat men gelijk heeft. Nu, daarover kan ik wel, op een anderen tijd spreken; dit is zeker, de HEERE JEZUS kan beter tellen, dan wij: dat moet ge maar eens zien in de openbaringen van Johannes en dan moet ge wel onderzoeken of gij er toe behoort. Nu, dat zij zoo!

Wij bevinden ons nu op Sumatra, en wel op het noordelijkste gedeelte, waarover onze koning regeert. Daar ziet gij twee lange rotswanden, die ongeveer twee uren gaans van elkander verwijderd zijn. Daartusschen in heeft men meer heuvelachtig land, altijd nog bezet met bergen, die evenwel zoo hoog niet zijn als de twee rotsgebergten, uit een derwelke steeds rook opstijgt en dit land noemt men het plateau van Sipirok. Hier vindt gij drie Zendingsposten: westelijk, Sipirok; zuidelijk, Prausorat en oostelijk, Boengabondar. Op deze stations heeft de HEERE JEZUS zich zoo heerlijk wil-

len openbaren, dat aldaar eenige honderden Battakkers (dit is de naam van dat volk) den HEERE JEZUS dienen en daarom niet meer den Begoe (duivel) willen aanbid- den, maar alleen den lieven HEERE JEZUS, dien gij zekerlijk reeds lang kent en Wiens naam de Heilige Geest u geleerd zal hebben zoeter te vinden dan honing of al wat hier op aarde maar zoet is.

Deze Battakkers dan, zijn het volk, waarover ik u wilde spreken. Voor dertien jaren werd hun het eerst door den Zendeling van ASSELT, uit de Gemeente te Ermelo afgezonden, en later ook door ons, van diezelfde Gemeente uitgegaan, de behoudenis in dien Naam gepre- dikt. Dit geschiedde eerst met weinig gevolg; doch later, toen wij de taal beter spraken en in eene duide- lijke rede hun de Woorden Gods konden verkondigen, gaven zij daarop acht en geloofden in den CHRISTUS GODS, als den eenigen Middelaar. Hierdoor werden zij gedrongen, al hunne andere goden weg te werpen, die, zoo gij ze kendet, zelfs door uw kinderhartjes niet als zoodanig zouden worden erkend. Zeg dit laatste evenwel niet te spoedig, lieve kinderen! want er zijn in de harten, zelfs van groote menschen, nog dergelijke dingen, die den HEERE JEZUS verdringen. Bij hen bestonden ze in boomen zonder takken, slingerplanten enz.

Daar gij dit alles nu weet, ga ik na deze voorberei- ding over tot mijn verhaal van het gebeurde op de beide kersdagen van het jaar 1865. De beide Stations Sipirok en Boengabondar, waar deze twee kersdagen gevierd zijn, waren de eerste stations onder dat volk en liggen vier palen of circa vijf kwartier gaans van elkander. Op het eerste staat de Zendeling KLAMMER en het andere is van mij. Gezegde broeder had van zijne vrienden vele zaken voor den kersboom bekomen, doch zij waren te weinig om voor ons beiden, in tweeën, gedeeld te worden en toch wenschten wij zoo gaarne de Battaksche kindertjes, al ware het dan slechts, één kersboom te laten zien als een zinnebeeld van CHRISTUS, die enkel licht is en in Wien geen duisternis

woont. Ook moesten er, zoowel bij dien broeder als bij mij, eenige Battakkers gedoopt worden. Wij hadden dan goedgevonden, dat ik met mijne vrouw, mijne kinderen en eenigen van mijn station naar Sapirok zoude komen, om ons daar gezamenlijk, bij de aansehouwing van een kersboom, te verheugen in den in 't vleesch gekomen HEILAND en dan na toediening van den plegtigen doop aan volwassenen en kinderen aldaar, gezamenlijk naar Boengabonder te gaan om den aldaar voorbereide in den dood van het Christuskind te doopen. Dat was eene vreugde voor mijne aanstaande doopelingen en mijne beide kinderen, die groot genoeg waren om zich, althans in zoo iets, te verblijden. Mijn jongste, PHILIPPUS, was nog te klein om zich een denkbeeld te vormen.

Des morgens vroeg, toen de dag aankwam (6 uur), gingen wij op reis. Het was een geheele stoet. Mijne vrouw en ik gingen blootvoets; de kinderen werden, elk op den rug van een Battakker, gedragen in een doek en de rest volgde van zelve. Het was regentijd, de weg was dus ontzettend smerig, en omdat het daar een kleigrond is, zeer glad. Wij gingen vrolijk op weg en zongen eenige liederen, die ik gemaakt had in de taal des volk; ik wil er u hier een opschrijven, terwijl zij aan het zingen zijn:

WIJZE: *In Bethlehem geboren.*

Di Betlehem do topak
Anak ni Djahowa,
Na hasaja di halak,
Pinili ni roha,
Ima, ima,
Pinilo ni roha.

Laengtong do Ibana
Haholongiuniba:
Di Sia do rohanta
Dahot artaniba.
Ima, ima,
Soede do di Sia.

Talchen ma di ahoe
Ibo ni rohanta.
Di Hita do rohangkoe
Salolot lolotna,
Ima, ima,
Salolot lolotna.

Haroc Hita Djahowa,
Na dangol do moese:
Anso dapot sonangta,
Ilaroe pardosa pe,
Ima, ima,
Ilaroc pardosa pe.

O! Djesoes Toehannami,
 Patogoe sintantal
 Anso marsinta hami,
 Di Hita do sadjo,
 Ima, ima,
 Di Hita do sadjo.

DE VERKLARING.

Te Bethlehem is geboren
 De Zoon van JEHOVA,
 Welke tot behoud strekt der menschen;
 De uitverkorene des harten,
 Dat is Hij, dat is Hij
 De uitverkorene des harten.

Altijd is Hij het toeh
 Het leven onzer zielen,
 Hem behoort ons inwendig bestaan,
 En ook onze uitwendige bezittingen,
 Zoo is het, zoo is het
 Alles behoort Hem.

Geef mij toch
 Uwe barmhartigheid.
 Mijn harte behoort U
 Eeuwig en altoos.
 Zoo is het, zoo is het,
 Eeuwig en altoos.

Niettegenstaande Gij JEHOVA zijt,
 Waart Gij toch arm;
 Opdat wij daardoor gelukkig zouden worden,
 Alhoewel zondaren zijnde,
 Zoo is het, zoo is het,
 Alhoewel zondaren zijnde.

O! JEZUS onze HEER,
 Wilt Uwe liefde in ons versterken,
 Opdat onze liefde meerder worde,
 Tot U alleen,
 Zoo is het, zoo is het
 Tot U alleen.

Wij waren onder dit zingen vele heuvels en valleijen
 op- en doorgestaan en daalden van een hoogen berg af

in eene vallei, van eene breede rivier doorstroomd. Het passeren van dit dal was wel zoo zeer gemakkelijk niet, maar toch op dat oogenblik uitvoerbaar; soms echter kan de stroom door eene goede bui, zooals die in Holland nooit voorkomt, buiten zijne oevers treden en dan zwemt men, of liever het paard, waarop men zit, er door heen en komt men er met tot de heupen natte kleëren af, zoo ten minste er geene boomen, die doorgaans met een vreeselijk geweld drijven, tegen het paard of been van den ruiter aan komen. Hoewel het regentijd was, bevond zich ditmaal weinig water in de rivier; zoo dat wij dezelve gemakkelijk konden doorwaden. Aan den overkant gingen wij een weinig rusten en lieten wij de beide kinderen, WILLEM en JOHANNA, in het zand schelpjes zoeken. Na een kwartier rustens, hieven wij weder een ander lied aan en gingen moedig den berg op, welks hoogte niet gering was. Daarna kwamen wij weder in eene vallei, aan welker einde ons weder een ordentelijke klim wachtte. Vervolgens kregen wij een gelijken weg, aan beide zijden met zwaar bosch bezet, waarin men dikwerf een tijger hoort schreeuwen en tevens de schoonst geteekende kapellen ziet vliegen. Ook zagen wij vogelen, die heerlijk mooi geteekend waren en als gij hen hun bekje hadt zien openen, zoudt gij gemeend hebben, dat zij mooi konden zingen; doch, helaas! niets hoort men daarvan. Ik ken slechts één vogeltje, waarvan men iets aangenaams hoort; maar dat ziet er precies uit, als hier een leeuwcrick. Wij zochten eene geschikte plaats onder de schaduw van een boom, die ik dan ook spoedig vond, en dat wel onder een citroenboom, die veel gezocht wordt om zijn digt loof. De kinderen dartelden om ons heen, liepen eenige kapellen na, doch moesten in onze nabijheid blijven, want wij waren juist in de buurt van de tijgers en daarbij komt nog dat men hier alleen koningstijgers heeft die zoo groot en sterk zijn, dat ze met een groot paard gemakkelijk wegloopen. Al ons waken zou echter niet gebaat hebben, zoo de lieve HEERE JESUS ons en de kin-

deren niet bewaard had. Nog niet lang geleden, was er een jongen van 14 jaar dezen weg gepasseerd, en terwijl hij liep, kwam hem een groote tijger te gemoet. Maar, ziet! wat doet de HEER? Hij deed den tijger schrikken, zoodat hij het op een loopen zette en de jongen zijns weegs kon gaan.

Doch laat mij wederkeeren tot onze zitplaats. Wij hadden een doek met rijstebrood medegenomen, waaruit ik allen een stukje gaf. Terwijl ik daar zat en nadat het Amen pas door mij was uitgesproken, viel mijn oog op een mooi blad, hoewel men hier meer fraaie boombladeren ziet; maar niet lang daarna, zag ik het bewegen en het was net alsof het voortliep. Ik onderzocht het, en jawel! ik bevond, dat het een zoogenaamd wandelend blad was. Wij prezen onzen HEILAND als den Schepper van al dit schoone en heerlijke. O, lieve kinderen! als men de schoonheid der Natuur wil zien, dan moet men op Sumatra komen. Doch, eilieve! ik keek op mijn horologie en ziet, het was reeds zeven uur. De hitte herinnerde ons ook om voort te maken. Wij hadden reeds zeer goed op Sipirok kunnen zijn; maar met kinderen, moet men zich naar den gang van het werk schikken. De jongens bonden elk een kind op den rug en ieder onzer deed zijn best om goed aan te stappen. Niet lang waren wij weder op weg, of eenigen begonnen mij te vragen aangaande het feest en ook omtrent den kersboom. »Maar, mijnheer?» zeide Dja Pinang, een dergenen, die gedoopt zouden worden op het feest, »wordt dit feest nu in Holland op den zelfden tijd gevierd, als hier?» Ik antwoordde: Neen! bijv. »Wij verschillen in den tijd met Holland zes uren, dat wij hier het feest eerder vierden, dan zij daar; maar overigens is alles hetzelfde. Gijlieden, zoowel als wij, hebben één Héér, één Geloof, één woord van God, dat alleen voor Hem bestaan kan. Onze talen verschillen wel veel, ook de menschen zijn anders van kleur en hebben andere gewoonten; doch er is maar één hemel en ééne hel; dit heb ik u immers bij het onderwijs

altijd gezegd." »Ja, dat is wel waar," hernam hij, »maar wij kunnen ons niet begrijpen dat, zoo wij in »den HEERE JEZUS gelooven met ons gansche hart om »door Hem alleen behouden te worden, dat wij, zwarte »mensen als wij zijn, dan met u, Blanken! in eene plaats zullen zamen wonen." »Hebben de blanke menschen geen afkeer daarvan?" Wel neen!" zeide ik, »zeker niet; wanneer zulks nog in het hart van een Blanke is, dan kan hij nimmer bij den HEERE JEZUS inwonen. De HEERE JEZUS is zoowel een God der Zwarten, Rooden, Gelen en Bruinen als der Blanken; het komt niet op de kleur van de huid aan, maar op die van het hart. Er zullen vele Blanken in het verderf ter neder storten, en vele zwarten zullen in de Eeuwige vreugde gaan, om eeuwig bij den lieven HEERE JEZUS te zijn. Hij heeft in Zijn Woord niet gezegd: »Komt, alle, gij Blanken!" maar." Komt allen tot mij, gij, die vermoeid en belast zijt, ik zal u ruste geven." Derhalve, al degenen, die behoefte aan Hem hebben en voelen dat het zware pak der zonden hen drukt, wil Hij dit van den schouder nemen en ruste geven.

»Maar, Mijnheer!" zeide een kleine jongen, die ook mede was gegaan om den kersboom te zien, »waarom »moest de HEERE JEZUS als kind reeds op deze aarde »komen? Mij dunkt, het ware beter geweest, indien »Hij direct een groot mensch was geweest, en dan »ook zoude het naar mijne meening beter geweest zijn, »dat Hij als Koning, en dan nog wel als een zeer »groot Koning, was opgetreden; die hebben toch het »meeste te zeggen. B. v. Een koeriahoofd (een distrikts- »koning) heeft meer magt dan een dorpshoofd, wanneer »die christen wordt, dan moeten die anderen volgen »en de HEERE JEZUS zou dan niet zooveel behoeven te lijden." Ik antwoordde: »Ja, lieve Jongen!" zoo spreekt het menschelijke hart en dit kan ook niet anders, dewijl het natuurlijk is en de mensch aanziet, wat voor oogen is. Zulks was evenwel Gods plan niet met de Verlossing der wereld en ook dit moet uit uw harte, zult

gij morgen of overmorgen gedoopt kunnen worden met uw oom. Den lieven HEERE JEZUS heeft het juist goed gedacht om deze lijdensschool door te gaan en daarom is Zijn dood op Golgotha alleen, niet voldoende tot uitwissching onzer zonden, om onze zondige hartjes te reinigen, maar moest noodwendig Zijn gansche lijden van af Zijne geboorte tot en met Zijn laatsten uitroep »het is volbragt!" plaats hebben. Dit alles is noodig te gelooven, om behouden te kunnen worden. Vindt gij het zelf niet aangenaam, lieve jongen! dat Hij gaarne een kind heeft willen worden? Mij dunkt, het moet u, als kind, eene des te aangenamer gedachte zijn en u daarom vrijmoediger maken in het tot Hem gaan met uwe zonden. Wij zullen dit zien, dunkt mij. Heden avond welligt zal u het harte beginnen te springen, als gij bij den boom staat en om den Heiligen Geest gebeden zult hebben; uw hartje zal dan ontstoken worden, gelijk de kaarsjes van den boom, die wij dan, naar algemeen Hollandsch gebruik, zullen aansteken."

»Och ja, Mijnheer!" hervatte hij, »ik weet dit alles »en ik geloof dit ook van harte; maar zulke overleggingen komen bij wijle in mij op. Ik zal het den »HEERE JEZUS toch eens alles zeggen en dan zal Hij »mij daarvan wel bekeeren." »Dat is een goed voornemen, mijn jongen!" zeide ik, »gij moet, als wij op Sipirok komen, u dadelijk gaan afzonderen in de arimotting (heesters) en er niet uitkomen, tenzij gij u bekeerd hebbet. Gij weet het, wij hebben er dikwerf over gesproken, de HEERE JEZUS wil van uwe zaken weten en daarom kunt gij met Hem vrij daarover spreken.

Wij waren aan Sipirok en zagen de Hollandsche driekleur helder in de lucht wapperen: eene groote aangenaamheid in een vreemd land. De zendelingen doen dit allen op Sumatra, op Zon- en Feestdagen; anders kunnen deze dagen ligt vergeten worden. De kinderen van den Zendeling KLAMMER kwamen ons te gemoet en waren niet weinig verblijd, een speekameraadje bij zich te krijgen. Ook hun vader en hunne

moeder kwamen achteraan en heetten ons welkom in hunne woning. Deze laatsten waren nog bezig, allerlei zaken van gekleurd papier te knippen, die wij aanvulden met het door ons medegebragte.

Na een weinig uitgerust te zijn, gingen wij, de kinderen natuurlijk alleen te huis latende om te spelen, naar de kerk, om den boom te voltooien. Het was eene vreugde, zelfs voor ons. Bedenk toch lieve kinderen, die dit leest! dat wij reeds zes jaren onder de Batta's gearbeid hadden en dat, al hadden wij alle benoodigdheden tot een kersboom gehad, deze toch geene overbodige zaak geweest zou zijn, dewijl er nog geene Batta-kinderen gedoopt waren. Nu was het eene dubbele vreugde; niet alleen over den kersboom, maar inzonderheid omdat er te Sapirok en te Boengabondar kinderen van geloovige ouders gedoopt zouden worden. Was het alzoo een wonder dat ons beider hart, bij het in orde brengen van den boom, vervuld was van dank aan onzen trouwen en teederen HEILAND, die ons zulk eene vreugde bereidde?

De dag was onder dezen arbeid ten einde gegaan en toen de zon achter het gebergte Si Bocalboeali was verdwenen, werden de klokken geluid ten teeken dat ook op Sumatra de geboren koning in het kind JESUS te aanschouwen was, en het was muzijk in onze ooren, als wij aan den zang der Engelen in Bethlehem's velden ons Halleluja toevoegden.

De kinderen lieten zich niet lang wachten. De Zending KLAMMER had goed gevonden om een Duitsch lied te doen zingen: den Engelenzang. Deze kon natuurlijk alleen door ons gezongen worden, maar allen waren zoo stil als een muisje, zoodat men wel eene speld kon hooren vallen.

De zoo zeer bewegelijke kinderen, aan geene tucht gewoon, kunnen zeer slecht stilzitten; maar dit moet ik hun ter eere nageven: wanneer ik op school bezig was, hun de Bijbelsche geschiedenis mede te deelen, dan zaten ze veel eerbiediger dan de kinderen van

sommige scholen in dit Christelijk Nederland. Zit toch altijd stil, lieve kinderen, als de meester u van den lieven HEILAND vertelt. Een mensch kan nooit te veel eerbied betoonen aan dien lieven HEER.

Het gebed werd gedaan in het Battaksch; ook de vragen en de uitlegging. Doordien de kaarsjes te klein waren, kon er geen tijd gemist worden om koffij met koek rond te deelen. Al de tijd werd dus besteed tot de plegtige aanschouwing van het Christuskind. . . . . Het is waarlijk een genoeg, die vrolijke, zwarte gezigtjes te zien en die fonkelende oogen, met vreugde al dat blinkende aan den boom aanstarende.

Een der kinderen maakte de opmerking en vroeg aan zijn vader: »Zou de HEERE JEZUS ook zoo blinken »als wij Hem in den Hemel zullen ontmoeten. Mij dunkt, »Hij moet er toch veel heerlijker uitzien, niet waar, vader?»

»Ja, zeker, mijn jongen!» zeide de Vader, »dit is »slechts een flauw beeld van Zijne Heerlijkheid. Wij, »mensen, kunnen die niet nabootsen; want al ons »kunstlicht is slechts eene schemering daarvan. Al de »kleuren, die wij daar aan Hem zullen zien, kunnen »niet nagebootst worden; dien boom heeft Mijnheer »alleen gemaakt om uwe oogen iets te aanschouwen te »geven en uwe harten naar den lieven HEILAND begeerig »te maken.»

»Zie eens, vader!» vervolgde de jongen, »daarboven »vliegt een Engeltje van goud! Zou dat waarlijk een »Engel zijn?»

»Neen,» zeide de vader, »het is slechts papier; maar »zoo kunt gij zien dat er altijd Engelen bij den HEERE »JEZUS zijn en als gij waarlijk in Hem gelooft, is de »HEERE JEZUS bij u en zijn alzoo ook Zijne Engelen »nabij u, om u te bewaken.»

»O, Vader!» dat is mooi, »hernam de knaap, dus »behoef ik niet bang te zijn als ik met moeder brand- »hout haal uit het bosch of met haar dammer (harst) »zoek bij de boomen, dan zullen de Engelen mij en »ook moeder bewaren, want ik geloof in den HEERE

»Jezus. Ja, ik herinner mij zeer goed, dat de meester bij ons op school te Boengabondar vertelde van die kinderen, die den profeet uitsehouden en daarom door de beeren werden verseheurd, die hadden dus den HEERE Jezus niet lief. Daarentegen herinner ik mij nog zeer goed dat, vóór de Zendeling bij ons op 't veld kwam wonen, wij daar nooit mogten spelen, omdat daar zoovele tijgers waren, maar nu spelen wij daar gerust, dat zal zeker komen, omdat hij den HEER JEZUS heeft medegebragt, niet waar Vader?"

»In een zekeren zin hebt gij gelijk, mijn jongen!" zeide de Vader; »de zendeling heeft ons den HEERE Jezus verkondigd uit de Woorden Gods, die hij medebragt. Wij hebben die Woorden aangenomen, omdat wij in Jezus gelooven en daarvan zullen wij op dit feest het zegel aan onze hoofden ontvangen. Derhalve, waar de HEERE JEZUS geloofd en gediend wordt, daar moeten de wilde beesten weggaan, en daar, waar ze nog niet geheel zijn weggegaan, daar zal Hij Zijne kinderen door Zijne Engelen doen omringen; doch ééne zaak moet ik u doen opmerken. Wij moeten nu in deze niet moedwillig te werk gaan. Hij zal ons beveiligen als wij ons daarheen begeven, waar Hij ons hebben wil en wanneer wij ons niet spottender wijze in het gevaar begeven, om vertooning te maken voor de mensehen. Hier tegen heeft ons de Zendeling uitdrukkelijk gewaarschuid, dewijl dit Godverzoeken zoude zijn."

De kaarsjes waren genoegzaam uit, zoodat er haast moest gemaakt worden om te eindigen. Er werd nog een lied aangeheven in de eigene sprake en daarna werd het dankgebed uitgesproken, waarna wij allen de kerk verlieten.

Maar, zult gij zeggen, lieve kinderen! en teregt: wij hebben niet gehoord dat het Feest die lieve Battakindertjes eenige geschenken heeft aangebragt. Neen! dat heeft het ook niet, althans geene zichtbare geschenken. Wel, den HEERE JEZUS, van Wiens geboorte te Bethle-

hem zij niet alleen dáár zeer duidelijk gehoord hebben, maar reeds vroeger gehoord hadden; doch anders geene. Wij hadden er niet en waar zouden wij ze koopen. Te midden van een Heidensch volk, wat is daar te koop? De Zending zoude wel een jaar te voren in Holland hebben kunnen bestellen, maar ach! deze heeft ook zooveel geld niet over en dan komen er de . . . kosten nog bij. Zij moesten dus met een kopje koffij, waarin suiker gekookt was, en met eenige stukjes gebakken obie er bij tevreden zijn. Nu, wij waren dan ook in onzen eenvoud vrolijk in den HEER, en over Hem werden dan ook meest de gesprekken gehouden bij het nuttigen dier koffij en gebakjes.

Welk een voorregt hebt gij, lieve kinderen! die dit leest, dat gij uit christenouders geboren zijt in zulk een beschaafd land. Denk nu ook eens in uwen overvloed aan die gedoopte kindertjes op mijn post te Boengabondar en zonder daarvoor ook iets af, opdat zij ook iets daarvan bekomen.

Doch, laat mij het verhaal voortzetten. De kinderen zaten allen op den grond in de slaapkamer der bedienden, waar eene mat was uitgespreid. Het oudste ging voor in het gebed en zij lieten zich de koffij met de gebakjes, die zij nog nimmer gegeten hadden, goed smaken. Toen zij regt aan den gang waren, ging ik ook eens kijken en zette mij bij hen op den grond, want ik verlangde zeer, eenige woorden met hen te spreken. Mijne vragen waren van zelve over het feest en over hetgeen ze gezien hadden, ten einde hun daarover meer licht te verspreiden, want de Heidenen zijn altijd gewoon, zich uit de Godsdienstige voorstellingen verkeerde of bijgeloovige begrippen te vormen. »Wel, mijn vrienden!» vroeg ik hun, wat denkt gij wel van hetgeen gij gezien hebt? »Ja, Mijnheer!» zeide een, »die er pas bij was gekomen en nog niet veel van »Gods Woord gehoord had, ik vond wel dat de geboren »HEERE JEZUS er mooi uitzag.» Allen keken hem verbaasd aan. Hoe bedoelt gij dat, vroeg ik, meent gij

daarmede den kersboom?" Ja, Mijnheer antwoordde hij. »Maar mijn vriend!" dat is de HEERE JEZUS niet, zeide ik. »Wat dunkt u daarvan, Dja Pinang?" vroeg ik een dergenen, die gedoopt moesten worden. Deze antwoordde: »Mijne gedachten zijn, dat die boom niet de HEERE JEZUS is, maar eene uitwendige voorstelling van hetgeen in den HEERE JEZUS te bekomen is. Die lichtjes, b. v. beduiden dat Hij enkel licht is en in Hem geene duisternis woont; het goud en zilver is, meen ik, een bewijs dat Zijne liefde tot zondaren Hem den dood deed ondergaan, opdat Hij ons zou koopen door Zijn bloed, dat een losprijs is, verre boven goud en zilver in waarde; het gebak, dat er aanhing, beteekent voor mij: Zijne woorden zijn veel zoeter dan die gebakjes, de smaak van gene blijft tot in eeuwigheid, die van deze niet langer dan tot men ze doorslikt. Neen, Mijnheer! die boom, hoe schoon ook versierd en verlicht, is mijn HEILAND niet, maar slechts eene voorstelling van hetgene in Hem te vinden is. Indien hij onze HEILAND was, zoo zouden wij de ongelukkigste menschen der wereld zijn. De boom wordt dor; het goud en zilver slaat aan; het licht gaat uit, dat zagen wij reeds bij het uit de kerk gaan. Neen, de Zoon des levenden Gods, die is onze HEILAND!" — Veel voegde ik niet aan zijn antwoord toe, maar ik raadde dien man aan, het onderwijs der Christenen bij te komen wonen, opdat hij meer licht in deze zaken bekwam.

Doch, lieve kinderen! let nu eens wel op, hoe de HEER een Zendeling wijsheid moet geven om deze menschen alles in hunne eigene taal duidelijk voor te stellen. Bidt veel voor hen, opdat de HEER hun die geve, want och! die talen zijn zoo moeielijk en, wat nog erger is, die menschen zijn zoo stomp geworden om Goddelijke dingen te begrijpen, dewijl de Duivel hun steeds iets anders in het hart fluistert. Bidt daarom met ons om de uitstorting des Heiligen Geestes, gelijk de HEER ons die beloofd heeft door den Profet Joël, Hoofdstuk II.

Den anderen dag stonden wij ten zes ure met

het aanbreeken van het morgenlicht op en zagen hoe de zon in al hare pracht de toppen der bergen achter Boengabondar begon te verlichten, hoe het gebergte aan dezen kant met een heerlijken glans begiftigd werd, waardoor de Si Boealbocali nog heerlijker dan te voren uitkwam en hoe de koffijtuinen, welker boomen juist in bloei stonden, als met een glinsterend wit laken overtoegen waren. Ik wandelde in den tuin en dit gezigt stemde mij om den geboren Koning lofzingend te verheffen. De gedachte aan de veertien personen, die hier op Sapirok den H. Doop ontvangen zouden; en aan de preek, welke ik houden zou en waarvoor ik tot tekst gekozen had Johannes III : 16 en de geur der heerlijke, door den regen verfrischte bloemen: alles stemde mij om dezen dag regt feest te vieren. Doch helaas! lieve kinderen, toen mijn oog van al dat heerlijke afdaalde op het dorp en de heidensche meisjes, die voor hare moeders water gingen halen om rijst te koken, en ik bedacht, dat die alle nog geen deel hadden aan hetgeen in den stal te Bethlehem was voorgevallen, werd mijne stemming wel een weinig minder vrolijk. Ik werd echter terstond nog opgeruimder van hart, dan ik eerst was, toen dat hart zich tot mijn lieven HEILAND verhieft met de bede: »Ach, HEERE JEZUS! laat ook deze kinderen spoedig tot Uwe kribbe geleid worden en in U zien wat ik zie: mijn aanbeden HEER en ZALIGMAKER. Gij wilt dit toch werkelijk ook voor hen zijn, daarom hebt Gij mij toch naar dit land gezonden.»

In dezen toestand kon ik niet lang blijven. Wij moesten in de kerk alles opruimen en gereed maken voor de dienst, dat dan ook spoedig in orde was; want er waren vele helpers en het spreekwoord werd ook hier weder bewaarheid: vele handen maken licht werk.

Ten 9 ure zou de dienst aanvangen. De klokken werden geluid en met het tweede geluid was de kerk vol. Die gedoopt zouden worden, zaten vooraan, allen zeer net gekleed, dat wil zeggen, zij hadden buisjes en jurkjes aan van katoen; ook de broeken waren van die

stof. Zij hadden natuurlijk geene kousen en schoenen aan, die dragen die zwarte menschen niet. De Zendeling **KLAMMER** zou doopen en las vooraf de Wet en de Geloofsbelijdenis voor, vroeg den **HEERE JEZUS** om een Zegen en vergat niet, Hem tevens te vragen of Hij ook eenmaal, kon het zijn heden, in de harten dergenen, die nog niet geloofden, geboren wilde worden. Hij begon toen de geboorte des **HEEREN JEZUS** te vertellen; voorlezen kon nog niet, omdat het Evangelie van **LUKAS** toen nog niet vertaald was in de Battataal. Allen luisterden met open monden. Daarna deed hij den doopelingen vele vragen uit den Bijbel en de oudsten moesten de Tien Geboden, de Geloofsbelijdenis en het Gebed des **HEEREN**, dat reeds vertaald was, opzeggen. Alles ging zeer goed, ook met opzigt tot de vragen die gedaan werden en tot het **JA!** dat uitgesproken moest worden op de vraag: »Hebt gij nu den **HEERE JEZUS** alleen gekozen tot uwen **HEILAND** en alle afgoden vaarwel gezegd?»

Kijk, lieve kinderen! ik wenschte wel, dat gij bij zulk een feest eens tegenwoordig waart om menschen te zien, die vroeger zoo'n grooten lust hadden om hunne medemenschen op te eten . . . . . namen zoowel de kinderen als de groote menschen deel. Ja, men kon het uit hunne blikken lezen. Toen wij in het jaar 1859 voor het eerst onder hen kwamen was dezen wreed, maar nu zagmen dien zachten blik, die alleen uit de oogen kan stralen van hen, die in den Eenigen **HEILAND** der wereld gelooven. Als gij des morgens in den spiegel ziet, lieve kinderen, hebt gij dan ook dien blik in uw eigen oog reeds bespeurd? Zoo ja, dan zijt gij gelukkig, want waar de **HEERE JEZUS** in het harte woont, daar moet men dit in het oog kunnen lezen.

Vervolgens werden ze allen gedoopt en bekwamen elk een nieuwen naam, dien zij zichzelf gekozen hadden, want den heidenschen naam mogten zij niet behouden.

Hebt gij ook reeds een nieuwen naam bekomen, lieve kinderen, dien n. l., waarvan de **HEERE JEZUS** spreekt in de openbaring van **JOHANNES**? Vraag er uwe ouders eens naar en rust niet totdat gij hem bekomt.

Daarna sprak ik over den bovengenoemden tekst. »Al zoo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijnen Eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.» Zij luisterden allen met aandacht. Van den beginne af tot het einde toe, heerschte de grootste stilte.

Na het uitspreken van den zegen, gingen wij allen de Kerk uit. De Zendeling KLAMMER noodigde allen uit om deel te nemen aan het liefdemaal, dat wil zeggen, om te blijven eten. Hij had daartoe den vorigen dag een kalf geslacht en dat moest nu, evenals de rijst, nog gekookt werden. 't Was echter het werk van een oogenblik, want brandhout was reeds den vorigen dag uit het bosch gehaald en ook de groente was gereed, zoodat allen binnen den tijd van een uur aan den maaltijd waren, dien zij zich goed lieten smaken. Deze duurde ook niet lang, want de Battakkers zijn in het eten zeer vlug en kunnen met de handen de rijst spoedig in den mond krijgen, veel spoediger dan wij met onze lepels. Het gebruik van lepels is bij hen eene onbekende luxe.

Nu werden toebereidselen gemaakt om ieder zijns wegs te gaan. Ook wij dachten met de familie KLAMMER dienzelfden dag gezamenlijk naar Boengabondar te gaan; doch dit werd ons niet vergund. Het liefdemaal afge-loopen zijnde, kwam er na de dankzegging, terwijl wij den HEER een lied van dank voor al het genotene zongen, een echt Sumatra's buitje, waardoor wij genoodzaakt werden te blijven en onze reis tot den volgenden dag uit te stellen. Maar, zult gij zeggen, wat wil dat zeggen? een Sumatra's buitje. Is dat iets bijzonders? Ja lieve kinderen! dat is het. Als zij, die op dit eiland zijn, dit zeggen, dan beduidt dit een vreesselijken regen, die tweemaal zoo groote droppels heeft als de zwaarste onweersbui in Holland en waardoor er zulk eene massa water valt, dat in den tijd van een uur meest alle rivieren buiten hare oevers treden. Dit maakte van zelf onze reis op dien dag onmogelijk, want zooals

ik u reeds gezegd heb, moesten wij op onzen weg eene rivier doorwaden, waarover geene brug ligt en worden er op zulk eenen tijd boomen en stukken hout door den stroom medegevoerd, zoodat de overtocht onmogelijk wordt. Wij overlegden nu met elkander, dat het beter was, den anderen morgen vroeg te gaan, om dan, direkt na onze aankomst te Boengabondar, tot den doop aldaar over te gaan. Dit was nu wel eene teleurstelling, maar ach! een Zendeling ondervindt er zoovele, dat hij hierover niet lang nadenkt.

Het deed mij genoegen dat velen dergenen, die bij mij gedoopt zouden worden, met ons mede waren gegaan. Deze riep ik allen op de voorgallerij te zamen, om nogmaals met hen over het feest te spreken, hun vrijheid gevende om mij omtrent het gehoorde van dien dag vragen te doen. Een hunner, Si Oetoeeng genaamd, vroeg mij veel over den door mij behandelden tekst en sprak zijn gevoelen daarover uit. Onder anderen zeide hij: »Wat ben ik blijde, dat de HEERE zoo lief de wereld had, dat dáár wereld staat. Hoe zouden anders wij, die niets van God of Goddelijke zaken wisten, deze blijde boodschap gehoord hebben? Het kon toch even goed door den HEER bepaald zijn, dit Heil alléén den blanken menschen te schenken; maar nu het zijn plan was, dit aan de geheele wereld te geven, zijn wij er ook deelgenooten van geworden. Al zijn wij nu op dit oogenblik nog niet gedoopt, toch was het mij heden morgen, even alsof ik te gelijk met mijne broeders den doop reeds ontving. Het geloof in dien HEILAND maakt mijn hart zoo zalig, en ik vind dat de HEER JEZUS het zoo waardig is, dat Hij door mij gediend wordt. Och! geloofde mijn lieve vader ook maar in Hem, dat zou mij zoo gelukkig maken; maar die weet nog niets van de blijdschap, welke wij smaken, dat JEZUS geboren is te Bethlehem en inzonderheid in onze harten. Ik voel Hem hier, Mijnheer, zeide hij, op zijn hart wijzende.»

Gij moet weten, lieve kinderen! de vader van dezen

jongeling, die den anderen dag, bij zijnen doop den naam PAULUS ontving, was een duivelbezweerder en wilde volstrekt niets van den lieven HEILAND weten. Daarom was hij toch zoo boos op PAULUS, zoo zal ik dezen nu maar noemen in 't vervolg, dat hij hem geen eten meer wilde geven. Hierover was die jongen erg bedroefd, maar deze droefheid bragt hij bij den HEERE JEZUS en toen zijn vader zijne volharding in het christendom zag, wierp hij hem het huis uit, met de woorden: »zoek nu maar eten, kleederen en huisvesting bij dien HEER, van welken gij zegt dat Hij zoo rijk is. Wij dienen den Duivel en vereeren de geesten van onze voorouders en willen niet met u mededoen. Wilt gij een gehoorzamen zoon zijn dan krijgt gij een mooi buisje.” Maar neen, daar wilde PAULUS niets van weten en hij waagde het, zijn vader te zeggen: »Lieve vader! alhoewel gij mijn vader zijt, mag ik u in deze zaak geen genoeg doen. De HEERE JEZUS heeft gezegd: die vader of moeder liever heeft dan mij, is mijns niet waardig.” Ik heb Hem gekozen voor mijn hart, Hij zal mij niet beschaamd maken.” En ziet, lieve kinderen! de HEERE JEZUS heeft hem ook niet beschaamd gemaakt.

Toen ik van deze dingen hoorde, sprak ik er met mijne vrouw over om hem als zoon in ons huis op te nemen en het Hemelsche en aardsche brood met hem te deelen. De HEER heeft ons tot dit alles bekwaamd. Wij hebben geen gebrek, ja zelfs er niets minder om gehad, hoewel ons traktement juist toereikend was voor ons en onze kinderen — Hij is steeds met een vast voornemen des harten bij den HEER gebleven, en nu is hij Evangelist onder zijn eigen volk, om dat te nooden tot den HEILAND.

Ook zat er bij het gezelschap een jongeling, die dien dag den Heiligen doop had ontvangen, en o! lieve kinderen, ik wenschte wel dat gij ook hem gezien hadt. Hij zag er zoo blijde uit, men kon het uit zijne oogen lezen. Ik schatte hem op 15 of 16 jaren; hij wist

zelf niet, hoe oud hij was. Dat zal u wel vreemd voorkomen, niet waar? Gij weet zeker wèl, hoe oud gij zijt en zult daarom wel zeggen: dat was een domme jongen, doch zeg dit niet te spoedig; hij was volstrekt niet dom en kende op school altijd zijne lessen zeer goed, schreef zeer net en was met het rekenen reeds aan de tiendeelige breuken, die hij altijd sierlijk op zijne lei zette en juist uitrekende. Deze jongeling had den naam THOMAS gekozen. Ik kon niet nalaten, hem aan te spreken, zeggende: »wel, THOMAS! hoe was het u bij den doop, geloofdet gij, dat gij waarlijk het eigendom van den HEERE JEZUS zijt geworden? Ja Mijnheer!» zeide hij, ik gevoelde dat Hij Zijne beloften aan mijn hart bevestigd heeft; maar ik vrees nu zoo, om onder mijne familie te komen, zij zullen zeker alles doen om mij af te trekken.» »Maar, eilieve!» hebt gij dan de kosten niet berekend?» vroeg ik hem wederom. »Dat heb ik zeker,» antwoordde hij, »maar mijne ouders hoopten nog, dat het niet tot den doop zou komen en ik heb hen nog altijd in het onzekere gelaten. »Hoor eens, mijn vriend,» zeide ik, denk aan den strijd, dien Si OEROENG doorgemaakt heeft met zijne ouders. Dien moet ook gij moedig doorstaan en aan alle verzoeking moet moedig het hoofd geboden worden. Uwe »maars» moeten weg, gij hebt den lieven HEILAND gezien in al Zijne beloften en die zijn nu de uwen; alleenlijk geloof, laat alle redeneringen varen en zie op Hem, dien gij heden morgen voor die groote schare, welke in de kerk was, beleden hebt en die uw »JA» heeft gehoord op de vraag, u gedaan: Hebt gij van harte afstand gedaan van alle on- en bijgeloof, en JEZUS in den geloove aangenomen? Ik dacht, toen ik uw blijde gezigt zag dat gij waarlijk ook in uw harte blijde waart.» »Ja, Mijnheer!» hernam hij, »dat ben ik ook, maar ik vrees.»

Op deze wijze ging de dag voorbij en elk begaf zich ter ruste in de volle verwachting dat de HEER ons ook den volgenden dag zou zegenen. Ik kan u zeggen, lieve kinderen, dat ik den Heer dankte voor dien zwaren

regen en vertrouwd dat gij dit ook zult doen, want anders had ik welligt dit alles niet uit den mond dier jongelingen vernomen. Ik heb u deze gesprekken met het bijzonder doel medegedeeld, dat gij al de heidenkinderdjes in uw gebed voor uwen lieven HEILAND brengt. Ik bedoel u, die dit boekje leest en uw hart reeds aan Hem zijt kwijt geworden. Gij zult, mij dunkt het althans, het bijzondere voorrecht beseffen, van in zoo ruime mate op de Zondagschool in den weg der zaligheid onderwezen te worden, al moge u ook soms de gelegenheid daartoe in huis ontbreken, en dan ook inzonderheid het voorrecht van Gods Woord, in uw eigene taal overgezet, te bezitten. Dit hebben de Battaksche kindertjes nog niet. Waar Zendingen zijn, kunnen zij van JEZUS hooren; maar waar deze nog niet zijn, weten of hooren zij niets van dien Zoeten Naam. Ik wil u dan opwekken om dit alles aan uwen Heiland te zeggen; gij kunt gerust met JEZUS spreken, want Hij wil van uwe zaken weten. Naar de heidenen kunt gij nu nog niet gaan, maar nu is dit uw roeping en vraag Hem toch vooral aanhoudend, dat Hij de harten bewege, opdat Zijn Woord, waarvan reeds een gedeelte in het Battaksch vertaald is, spoedig gedrukt worde; dan zullen die Batta's, bij welke, uit vrees van opgegeten te worden, op dit oogenblik nog geen Zending kan komen, geen menschen vleesch maar Gods Woord opeten.

De tweede dag brak aan. Wij hadden allen zeer goed geslapen, maar het had den geheelen nacht geregend, zoodat de weg erg glad was. Nogtans lieten wij ons door niets afschrikken en gingen op weg. De kinderen werden alle weder in een doek op de ruggen van de jongens gedragen, ook die van den Zending KLAMMER; en zijne vrouw ging ook mede. Wij waren bij het aanbreeken van den dag op reis, daar wij van plan waren dien dag nog te doopen, als wij te Boengabondar aangekomen zouden zijn. Van kapelletjes vangen kwam dus niets. Wij liepen zoo spoedig mogelijk, doch gleden gedurig uit; het was alsof den weg met zeep besmeerd

was. In den beginne ging dit goed, omdat wij niet veel te klimmen of te dalen hadden; maar ach! die eerste daling, waaraan wij kwamen! Voor ons mannen was dit nu zoo erg niet, maar wel voor de beide vrouwen. Deze gaven wij eene hand, terwijl elk een stok in de andere hield, dien wij in den grond zetten en zoo ging het zeer goed. Had de HEER ons echter niet geholpen, hoe zouden wij het dan klaar gespeeld hebben. Immers, als de stokken uitgegleden waren, zoo zouden wij allen in de diepte hebben kunnen nederstorten.

De inlanders hebben eene eigenaardige manier van klimmen en dalen bij zulk weder. Zij hebben, zooals ik u gezegd heb, natuurlijk geene schoenen en daardoor zijn hunne teenen uit elkander gegroeid; zij drukken die in den grond, hebben daardoor meer vastigheid en glijden zelden uit.

Op gezegde wijze waren wij, al dalende, tot aan de rivier gekomen. Zij was buiten hare oevers getreden, maar weder in vallenden toestand, zoodat zij na een uurtje wachters zooveel gezakt kon zijn, dat wij er over heen konden gedragen worden. Wij hielden alzoo onze aandacht daar en ontbeten, op een aangespoelden boom zittende en een frisch glaasje water nemende. Een glas ontbrak ons evenwel, wij namen maar een aangespoelde kokosnotendop. Gods schoone schepping verkwikte ons hier buitengemeen, alles had zulk een frissche geur, de vogelen kweelden en dartelden van tak tot tak, waarlijk! wij werden zeer aangenaam gestemd. Gij zult mij welligt vragen en teregt: »Was het dan niet te koud om zulk een langen tijd in de open lucht op een boom te zitten? In het begin las ik ook al, dat gij met uwe kinderen de schaduw van een boom opzocht. Hoe kan dat zijn? Met het Kersfeest hebben wij het hier zoo koud. Ja, lieve kinderen! hier in Holland is het ook om dien tijd erg koud, maar op Sumatra niet, omdat dit eiland in de heetste streken van de wereld, dicht bij de linie ligt. Wat de linie beteekent, moet gij uwen meester maar eens vragen; dit kan ik u heden niet

uitleggen. Alle landen, in hare nabijheid liggende, hebben nooit winter. Daar wordt het jaar ook niet verdeeld in Zomer en Winter, zooals gij dat hier gewend zijt, maar in goede en kwade moesson, dat wil zeggen: droog weêr en regenachtig weder. De HEER heeft dit alles in Zijne wijsheid zóó geschikt.

De rivier was nu doorwaadbaar en wij waren gereed. Voor de beide vrouwen hadden de jongens een ladder gehaald uit een in de nabijheid, op een rijstveld staand hutje. Daarop werden zij, één voor één, naar den overkant gedragen. En wij mannen, omdat wij beiden niet zeer groot en dus ook niet zeer zwaar waren, gingen op de schouders van een man zitten en werden op die wijze overgebracht. Alzoo kwamen wij allen zeer goed over. Dat wij den HEER dankten, zult gij zeker denken. Ja, lieve kinderen! de Zendeling leert inzonderheid dien tekst beoefenen: »Kent den HEER in al uwe wegen.» — De weg was nu al een weinig opgedroogd en dat kwam ons goed te pas, omdat wij nu klimmen moesten. Wij waren dan ook zeer voorspoedig. Niet ver van huis zagen wij de Hollandsehe driekleur wapperen, de schoolkinderen kwamen ons te gemoet en haalden ons vrolijk in.

Wij waren blijde te huis te zijn, want wij waren moede. Na ons een weinig verfriseht te hebben, maakten wij ons gereed om naar de kerk te gaan. Degenen, die den Heiligen doop zouden ontvangen, stonden reeds op de galerij mij waachtende, opdat wij eerst gezamenlijk onze knieën bogen, ten einde niet onvoorbereid in het Huis des HEEREN te gaan. Toen wij daar kwamen, was er reeds eene groote menigte vergaderd en niet lang duurde het of er werd een, in hunne eigene taal vervaardigd Lied vóór de Predikatie aangeheven. Lukas II, uit het Hollandsch vertaald, las ik hun voor; daarop volgde de uitlegging en Evangelieverkondiging. De schoolkinderen waren allen daar tegenwoordig, want er zouden zes van hunne medescholieren gedoopt worden, waarom ik hen allen uitgenoodigd had, daarbij

tegenwoordig te zijn. Het geheel was zeer indrukwekkend en allen waren doodstil. Toen er met den doop begonnen zou worden, stonden al de kleinen op, om beter te kunnen zien. Bij het uitspreken der woorden: In den naam van den Drieëenigen God, pinkte menig schoolkind eene traan weg. Het klinkt ook zoo indrukwekkend in de Battalaal; men kan dat zoo krachtig zeggen in die taal. Na het u reeds bekende kerslied gezongen en den zegen uitgesproken te hebben, gingen wij allen naar huis.

Nu was het direkt alle handen aan het werk. Er was een varken geslagt en dat moest nog afgehakt worden, om daarvan kerry te maken bij de rijst. Evenwel, de zooëven gedoopten hielpen hieraan niet. Deze waren dadelijk na de kerk, in de afzondering voor den HEER gegaan. Wij hadden ook handen genoeg om te helpen en waren spoedig klaar. Men zat plat op den grond: de mannen en jongelingen, rondom op de galerij; de vrouwen, bij mijne vrouw in huis. — Dit zal u wel vreemd klinken, maar die bevreemding houdt spoedig op, als gij weet dat de Battakkers bij de Hollanders het eerst stoelen zagen; wij zelve hebben in den eersten tijd op kistjes rondom de tafel gezeten. — Wij waren dan regt vrolijk in onze geringheid. Onze geboren Koning had ons dit alles bereid. Zijn Naam zij daarvoor geloofd en geprezen.

Tegen den avond, vergaderden wij weder, om den avondzegen te houden. Ik moest nogmaals spreken over hetgeen vóór 1800 jaren in Bethlehem was voorgevallen; evenwel wees ik hen tevens op den verheerlijkten JEZUS, die heen was gegaan om ons plaats te bereiden. Daarna ging elk verheugd en getroost henen. Sommige der kinderen spraken over de lekkere rijst met toespis, die zij gegeten en door het Christuskind bekomen hadden.

Wij (de familie KLAMMER, mijne vrouw en ik) spraken nog tot laat in den avond over de bijzondere hulpe Gods, dien dag ondervonden, en hoe het den HEER

behaagd had, ieder onzer veertien leden tot de gemeenté toe te voegen. Inzonderheid spraken wij over dat gelijk getal en over dat tweemaal zeven bij beiden; want, kinderen, merkt vooral op, dat het getal zeven een heilig getal is, omdat het bestaat uit de getallen drie en vier. Over die getallen moet gij nu eens ernstig denken, en als gij de verklaring niet vindt, vraagt dan uwen meester. Om u op den weg te helpen, wil ik u omtrent het eerste wel inlichten: dat is het getal van den Drieëenigen God; meer zeg ik u niet.

Met deze gedachten in het hart gingen wij naar bed, ons GODE aanbevelende en in Zijn armen ter ruste leggende. Den volgenden morgen moesten wij weder vroeg opstaan, want de Zendeling KLAMMER moest naar huis, wij bevalen ons den lieven HEILAND aan en hij en zijn gezin reisden hunnen weg met blijdschap.

Terwijl zij daarheen gaan, wil ik u nog iets mededeelen van die jongelingen, die nu gedoopt waren; want vermits ik niet mede ging, kan ik van hunne terugreis niets anders vertellen, dan dat allen behouden zijn te huis gekomen. Over THOMAS heb ik u gesproken en over PAULUS ook: de eerste, weet gij, is te Sipirok gedoopt en de laatste te Boengabondar. Nu, met PAULUS waren er nog vijf andere jongelingen, heb ik u gezegd. Van die vijf, zijn er twee met PAULUS gaan leeren op de Katechetenschool; de eene heet MARKUS, de andere JOANNES. Deze drie hadden van den beginne af blijken gegeven, dat zij bijzondere gaven bezaten, en de Heilige Geest werkte bijzonder aan hunne harten. THOMAS, eerst met maars beheb, heeft deze aan den HEILAND gegeven, die hem een gelooviger hart schonk, en ook deze is met hen gegaan. Alzoo hebben die vier een verbond gemaakt om den lieven HEILAND te dienen, vlijtig op school te leeren en eenmaal de blijde boodschap van JEZUS geboorte te verkondigen.
